

บันทึกสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

เรื่อง สิทธิประโยชน์ของผู้ประกันตนตามกฎหมายว่าด้วยประกันสังคมที่จะ
รับบริการสาธารณสุขตามกฎหมายว่าด้วยหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ
และการจัดการบริหารงบประมาณสร้างเสริมสุขภาพตามกฎหมาย
ว่าด้วยหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ

สำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ ได้มีหนังสือที่ สปสช. ๐๓/๑๕๕๑๑ ลง
วันที่ ๒๓ ธันวาคม ๒๕๕๖ ถึงสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สรุปความว่า สำนักงาน
หลักประกันสุขภาพแห่งชาติ มีประเด็นปัญหาข้อกฎหมายในการปฏิบัติงาน ดังนี้

๑. ประเด็นสิทธิประโยชน์ของผู้ประกันตนตามมาตรา ๖๒ และมาตรา ๖๕ แห่ง
พระราชบัญญัติประกันสังคม พ.ศ. ๒๕๓๓ และสิทธิประโยชน์ของบุคคลที่จะได้รับบริการ
สาธารณสุขตามมาตรา ๕ และมาตรา ๑๐ แห่งพระราชบัญญัติหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ พ.ศ.
๒๕๔๕ โดยบทบัญญัติของพระราชบัญญัติทั้งสองฉบับทำให้เกิดปัญหากับผู้ประกันตนในการใช้
บริการสาธารณสุขดังนี้

๑.๑ ในกรณีที่ผู้ประกันตนตามพระราชบัญญัติประกันสังคม พ.ศ. ๒๕๓๓ ได้
เจ็บป่วยในระหว่างที่ยังส่งเงินสมทบไม่ครบกำหนดเวลา ๓ เดือน เช่น เป็นผู้ประกันตนเมื่อวันที่
๑ กรกฎาคม ๒๕๕๖ จะมีสิทธิรับบริการทางการแพทย์จากสำนักงานประกันสังคมได้ในวันที่ ๑
ตุลาคม ๒๕๕๖ แต่ผู้ประกันตนเกิดเจ็บป่วยในเดือนสิงหาคม ๒๕๕๖ จึงไม่สามารถใช้บริการทาง
การแพทย์จากสำนักงานประกันสังคมได้ ซึ่งในระหว่างช่วงเวลาดังกล่าวนี้อ ผู้ประกันตนจะสามารถ
ใช้สิทธิจากสำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติได้หรือไม่ เนื่องจากมาตรา ๑๐ แห่ง
พระราชบัญญัติหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๕ ได้กำหนดขอบเขตของสิทธิในการรับ
บริการสาธารณสุขของผู้ประกันตนไว้ให้เป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยประกันสังคม

๑.๒ ในกรณีที่ผู้ประกันตนตามพระราชบัญญัติประกันสังคม พ.ศ. ๒๕๓๓ ยัง
ส่งเงินสมทบไม่ครบ ๓ เดือน หากต้องคลอดบุตรในช่วงเวลาที่ยังไม่มีสิทธิจากสำนักงาน
ประกันสังคม ผู้ประกันตนจะใช้สิทธิจากสำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติได้หรือไม่

๒. ประเด็นการจัดการบริหารงบประมาณส่งเสริมป้องกันโรค เนื่องจากเมื่อ
พิจารณานิยามคำว่า “บริการสาธารณสุข” ตามมาตรา ๓ มาตรา ๕ มาตรา ๙ และมาตรา ๑๐ แห่ง
พระราชบัญญัติหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๕ แล้ว บุคคลที่มีสิทธิตามพระราชบัญญัติ
หลักประกันสุขภาพแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๕ จะครอบคลุมถึงประชาชนชาวไทยประมาณ ๔๕ ล้าน
คน ยกเว้นกลุ่มบุคคลที่เป็นข้าราชการลูกจ้างของส่วนราชการ พนักงานหรือลูกจ้างขององค์กร

ปกครองส่วนท้องถิ่น พนักงานหรือลูกจ้างของรัฐวิสาหกิจ รวมทั้ง บิดามารดา คู่สมรส และบุตร
ของบุคคลดังกล่าว และผู้ประกันตนตามกฎหมายว่าด้วยประกันสังคม จึงมีประเด็นข้อหารือ ดังนี้

๒.๑ ในกรณีที่คณะกรรมการหลักประกันสุขภาพแห่งชาติได้รับมอบหมายตาม
มาตรา ๑๘ (๑๔) แห่งพระราชบัญญัติหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๕ ให้ดำเนินการ
สร้างเสริมสุขภาพการป้องกันโรคให้แก่ประชากรทั้งประเทศจำนวน ๖๒ ล้านคน และสำนักงาน
หลักประกันสุขภาพแห่งชาติได้รับงบประมาณตามจำนวนที่ขอไป กรณีนี้สำนักงานหลักประกัน
สุขภาพแห่งชาติจะดำเนินการสร้างเสริมสุขภาพการป้องกันโรคให้แก่ประชากรทั้งประเทศจำนวน
๖๒ ล้านคน ได้หรือไม่

๒.๓ ในกรณีที่สำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ ได้ของบประมาณในการ
สร้างเสริมสุขภาพการป้องกันโรคเท่ากับประชากรทั้งประเทศจำนวน ๖๒ ล้านคน แต่ได้รับการ
จัดสรรงบประมาณเท่ากับประชากรจำนวน ๔๕ ล้านคน ซึ่งเท่ากับผู้มีสิทธิตามพระราชบัญญัติ
หลักประกันสุขภาพแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๕ หากคณะกรรมการหลักประกันสุขภาพแห่งชาติเห็นว่า
ประชากรทุกคน (๖๒ ล้านคน) ควรได้รับการสร้างเสริมสุขภาพการป้องกันโรค คณะกรรมการฯ
จะมีมติให้กระจายวงเงินที่ได้รับดังกล่าวไปรองรับประชากรจำนวน ๖๒ ล้านคน ได้หรือไม่

คณะกรรมการกฤษฎีกา(คณะที่ ๙) ได้พิจารณาข้อหารือของสำนักงาน
หลักประกันสุขภาพแห่งชาติ โดยได้รับฟังคำชี้แจงจากผู้แทนกระทรวงสาธารณสุข(สำนักงาน
ปลัดกระทรวง) และผู้แทนสำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ แล้ว มีความเห็นในปัญหาที่
หารือ ดังต่อไปนี้

ประเด็นที่หนึ่ง ที่ว่า ผู้ประกันตนตามกฎหมายว่าด้วยประกันสังคมที่ยังส่งเงิน
สมทบไม่ครบตามหลักเกณฑ์ที่กฎหมายว่าด้วยประกันสังคมกำหนด และยังไม่อาจใช้บริการทาง
การแพทย์จากสำนักงานประกันสังคม ผู้ประกันตนดังกล่าวจะมีสิทธิรับบริการสาธารณสุขตาม
กฎหมายว่าด้วยหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ ได้หรือไม่ นั้น เห็นว่า ตามมาตรา ๕^๑ แห่ง
พระราชบัญญัติหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๕ บัญญัติว่า บุคคลทุกคนมีสิทธิได้รับ
บริการสาธารณสุขที่มีมาตรฐานและมีประสิทธิภาพตามที่กำหนดโดยพระราชบัญญัตินี้ แต่
ขอบเขตของสิทธิได้รับบริการสาธารณสุขของผู้มีสิทธิตามกฎหมายว่าด้วยประกันสังคมนั้น ตาม
มาตรา ๑๐^๒ แห่งพระราชบัญญัติหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๕ บัญญัติให้เป็นไป

^๑ มาตรา ๕ บุคคลทุกคนมีสิทธิได้รับบริการสาธารณสุขที่มีมาตรฐานและมีประสิทธิภาพ
ตามที่กำหนดโดยพระราชบัญญัตินี้

คณะกรรมการอาจกำหนดให้บุคคลที่เข้ารับการบริการสาธารณสุขต้องร่วมจ่ายค่าบริการ
ในอัตราที่กำหนดให้แก่หน่วยบริการในแต่ละครั้งที่เข้ารับการบริการ เว้นแต่ผู้ยากไร้หรือบุคคลอื่นที่รัฐมนตรี
ประกาศกำหนดไม่ต้องจ่ายค่าบริการ

ประเภทและขอบเขตของบริการสาธารณสุขที่บุคคลจะมีสิทธิได้รับให้เป็นไปตามที่
คณะกรรมการประกาศกำหนด

^๒ มาตรา ๑๐ ขอบเขตของสิทธิรับบริการสาธารณสุขของผู้มีสิทธิตามกฎหมายว่าด้วย
ประกันสังคมให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎหมายว่าด้วยประกันสังคม การขยายบริการสาธารณสุขตาม

ตามที่กำหนดในกฎหมายว่าด้วยประกันสังคม ดังนั้น ผู้มีสิทธิตามกฎหมายว่าด้วยประกันสังคมตามมาตรา ๑๐ แห่งพระราชบัญญัติหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๕ จึงหมายถึงผู้ประกันตนที่มีสิทธิตามกฎหมายว่าด้วยประกันสังคมแล้ว เมื่อข้อเท็จจริงปรากฏว่า ผู้ประกันตนตามกฎหมายว่าด้วยประกันสังคมเกิดเจ็บป่วยในระหว่างที่ยังส่งเงินสมทบไม่ครบเงื่อนไขเวลาที่ก่อให้เกิดสิทธิประโยชน์ทดแทนในกรณีต่าง ๆ ตามที่กำหนดไว้ในลักษณะ ๓ แห่งพระราชบัญญัติประกันสังคม พ.ศ. ๒๕๓๓ เช่น ในกรณีการเจ็บป่วยตามมาตรา ๖๒^๓ บัญญัติให้ผู้ประกันตนที่ยังส่งเงินสมทบไม่ครบกำหนดเวลา ๓ เดือน ยังไม่มีสิทธิได้รับประโยชน์ทดแทน หรือในกรณีการคลอดบุตรตามมาตรา ๖๕^๔ ได้บัญญัติให้ผู้ประกันตนที่ยังส่งเงินสมทบไม่ครบ ๓ เดือน ยังไม่มีสิทธิได้รับประโยชน์ทดแทน เป็นต้น ผู้ประกันตนตามกฎหมายว่าด้วยประกันสังคมทั้งสองกรณีตามที่ขอหรือจี้ยังไม่เป็นผู้มีสิทธิตามกฎหมายว่าด้วยประกันสังคมตามมาตรา ๑๐ แห่งพระราชบัญญัติหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๕ และมีสิทธิรับบริการสาธารณสุขตามมาตรา ๕^๕ วรรคหนึ่งแห่งพระราชบัญญัติหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๕ แต่ถ้าเมื่อใดผู้ประกันตนเป็นผู้มีสิทธิตามกฎหมายว่าด้วยประกันสังคมแล้ว ขอบเขตของการใช้สิทธิรับบริการสาธารณสุขของผู้ประกันตนในกรณีดังกล่าวต้องเป็นไปตามมาตรา ๑๐ แห่งพระราชบัญญัติหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๕

ประเด็นที่สอง ที่ว่า ในกรณีที่คณะกรรมการหลักประกันสุขภาพแห่งชาติได้รับมอบหมายให้ดำเนินการสร้างเสริมสุขภาพการป้องกันโรคให้แก่ประชากรทั้งประเทศ แต่สำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติได้รับงบประมาณในการสร้างเสริมสุขภาพการป้องกันโรค แต่เพียงผู้

พระราชบัญญัตินี้ไปยังผู้มีสิทธิตามกฎหมายว่าด้วยประกันสังคมให้เป็นไปตามที่คณะกรรมการและคณะกรรมการประกันสังคมตกลงกัน

ให้คณะกรรมการจัดเตรียมความพร้อมในการให้บริการสาธารณสุขแก่ผู้มีสิทธิตามกฎหมายว่าด้วยประกันสังคม และเมื่อได้ตกลงกันเกี่ยวกับความพร้อมให้บริการสาธารณสุขกับคณะกรรมการประกันสังคมแล้ว ให้คณะกรรมการเสนอรัฐบาลเพื่อตราพระราชกฤษฎีกากำหนดระยะเวลาเริ่มให้บริการสาธารณสุขจากหน่วยบริการตามพระราชบัญญัตินี้แก่ผู้มีสิทธิดังกล่าว

เมื่อมีพระราชกฤษฎีกาตามวรรคสองใช้บังคับแล้ว ให้สำนักงานประกันสังคมส่งเงินค่าใช้จ่ายเพื่อบริการสาธารณสุขจากกองทุนประกันสังคมให้แก่กองทุนตามจำนวนที่คณะกรรมการและคณะกรรมการประกันสังคมตกลงกัน

^๓ มาตรา ๖๒ ผู้ประกันตนมีสิทธิได้รับประโยชน์ทดแทนในกรณีประสบอันตรายหรือเจ็บป่วยอันมิใช่เนื่องจากการทำงาน ต่อเมื่อภายในระยะเวลาสิบห้าเดือนก่อนวันรับบริการทางการแพทย์ ผู้ประกันตนได้จ่ายเงินสมทบมาแล้วไม่น้อยกว่าสามเดือน

^๔ มาตรา ๖๕ ผู้ประกันตนมีสิทธิได้รับประโยชน์ทดแทนในกรณีคลอดบุตรสำหรับตนเอง หรือภริยา หรือสำหรับหญิงซึ่งอยู่กินด้วยกันฉันสามีภริยากับผู้ประกันตนโดยเปิดเผยตามระเบียบที่เลขาธิการกำหนด ถ้าผู้ประกันตนไม่มีภริยา ทั้งนี้ ต่อเมื่อภายในระยะเวลาสิบห้าเดือนก่อนวันรับบริการทางการแพทย์ ผู้ประกันตนได้จ่ายเงินสมทบมาแล้วไม่น้อยกว่าเจ็ดเดือน

ฯลฯ

ฯลฯ

^๕ โปรดดูเชิงอรรถที่ ๑, ข้างต้น

มีสิทธิตามพระราชบัญญัติหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๕ ไม่เต็มตามจำนวนประชากรทั้งประเทศ คณะกรรมการหลักประกันสุขภาพแห่งชาติจะมีมติให้กระจายวงเงินที่ได้รับดังกล่าวไปรองรับประชากรทั้งประเทศ ได้หรือไม่ นั้น เห็นว่า ตามมาตรา ๕^๖ แห่งพระราชบัญญัติหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๕ บัญญัติให้บุคคลทุกคนมีสิทธิได้รับการสาธารณสุขที่มีมาตรฐานและมีประสิทธิภาพตามที่กำหนดโดยพระราชบัญญัตินี้ และมาตรา ๑๙^๗ บัญญัติให้คณะกรรมการหลักประกันสุขภาพแห่งชาติมีอำนาจหน้าที่ในการควบคุมดูแลสำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติให้ดำเนินกิจการให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่กำหนด อำนาจหน้าที่เช่นว่านี้ให้รวมถึง (๑) การกำหนดนโยบายการบริหารงานและให้ความเห็นชอบแผนการดำเนินงานของสำนักงานและ (๒) อนุมัติแผนการเงินของสำนักงาน ดังนั้น คณะกรรมการหลักประกันสุขภาพแห่งชาติย่อมมีอำนาจกำหนดให้กระจายวงเงินที่ได้รับจากงบประมาณไปให้ถึงบุคคลทุกคนที่มีสิทธิได้รับการสาธารณสุขที่มีมาตรฐานและมีประสิทธิภาพตามมาตรา ๕ แห่งพระราชบัญญัติหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๕ ได้

(ลงชื่อ) พรทิพย์ จาละ

(คุณพรทิพย์ จาละ)

เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

พฤษภาคม ๒๕๕๗

^๖ โปรดดูเชิงอรรถที่ ๑, ข้างต้น

^๗ มาตรา ๑๙ ให้คณะกรรมการมีอำนาจหน้าที่ควบคุมดูแลสำนักงานให้ดำเนินกิจการให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ อำนาจหน้าที่เช่นว่านี้ให้รวมถึง

(๑) กำหนดนโยบายการบริหารงาน และให้ความเห็นชอบแผนการดำเนินงานของสำนักงาน

(๒) อนุมัติแผนการเงินของสำนักงาน

(๓) ควบคุมดูแลการดำเนินงานและการบริหารงานทั่วไป ตลอดจนออกระเบียบ ข้อบังคับ ประกาศ หรือข้อกำหนดเกี่ยวกับการบริหารงานทั่วไป การบริหารงานบุคคล การงบประมาณ การเงินและทรัพย์สิน การติดตามประเมินผล และการดำเนินการอื่นของสำนักงาน